

oznanovaje nam, da so se zopet oživele mnogobrojne drobne živalice. Koliko je veselja še le takrat, kedar ferči prvi citronček (rumeni metuljček) in se dvigne v solnčnati zrak. — Na polji se prične oranje in ljudje sejejo oves, jaro rež in pšenico, ako so dnevi ugodni. Žive meje se napravljajo; mlado sadonosno drevje se presaja in cepi, večja drevesa se pa lepó ogleštajo. Oče imajo zdaj dela polne roke, na vertu cepijo in čistijo sadna drevesa, odsekavajo in odrezujejo suhe veje in nepotrebne vejice, da bode drevje potem lepše in veselejše raslo ter nam v jeseni kaj prida sadú doneslo. Tudi mati ne derže križema rok, ampak pridno pospravljajo in trebijo po vertu ter delajo gredice, da si vsejejo peteršilja, solate in različne druge zelenjave, ki nam daje dobro in tečno jed. Ti pa, ki si še mlad, pomagaj rad očetu in materi pri vsakem delu, bodisi na vertu, polji ali travnikih in uči se zgodaj marljivosti, da boš enkrat dober in umen gospodar.

T.

Gledališčine igre za mladost.

Kaznovana radovednost.

Igra za otroke v enem dejanji.

(Po hervaškem prenašalci Lj. T.)

O s e b e :

Slavoljub, 10 let star.

Milka, 12 let stara.

Dragotinka, 8 let stara.

PERVI PRIZOR.

Milka. (Stoji pri odprtem oknu. V sredi izbe je mizica, na njej poveznjen pisker. Z rokama maha in reče:) Z Bogom, atej! Z Bogom, mama! Ravno zdaj so se vsedli v kočijo — brata še objemljejo ... Zdaj je kočijaž vojke potegnili — (vpije:) Srečen pot! (poljub verže). Prešli so! (Zapré okno.) Zdaj pa le hitro na delo, da vse tako storim, kakor so mi rekli. Vse bom storila, da bodo z menoj zadovoljni, ko domú pridejo. Pa bi res bila nehvaležna, ako bi se nevrredna pokazala njihovega zaupanja. Meni so zaupali, da na brata in sestrico pazim, njima so pa ostro zapovedali, da me morata ubogati. Bomo videli, kdo izmed nas ostane zvest svojej obljudi in kdo bo zapoved staršev prelomil. (Privleče iz žepa denar in ga veselo gleda.) Kdor bo najbolj čverst in najmanj radoveden, dobí ga. Kaj pa bo, če bosta oba čversta? Kako bom jima razdelila ta denar? — No pa saj vem, da tega

ne bo. Slavoljub bo gotovo zapoved prelomil in stavo zgubil. Pa je že prav, odvadil se bo saj radovednosti, katera ga tako smešnega dela kakor opico. Vse bi rad videl, vse bi rad vedel, čeravno dobro vé, da se to nepristuje otrokom. Ko bi le tako radoveden bil v naukih, — ali tam mu pa manjka. — Tukaj je, — poznam ga po stopinjah. (Začne pospravljati.)

DRUGI PRIZOR.

Slavoljub. (Pride z Dragotinko.) Tedaj so odšli!

Milka. Dà, dà, odšli, odšli! Kako sta se pa poslovila od ljubih staršev?

Slavoljub. Prav lepó. Obljubila sva, da se bova o njihovej nena-
zočnosti lepó obnašala in tebe, draga Milka, ubogala.

Dragotinka. To hočeva tudi resnično storiti, kaj ne Slavoljub?

Milka. Tako je tudi prav. Ali pa vesta, zakaj so vama starši na-
ložili, da me ubogata? Zató, da se navadita tudi takrat dobra biti, ko star-
šev ni domá. Prišel bo čas, ko ne bodo mogli zmiraj na vas paziti, pa bi
takrat lahko v greh padla in nesrečna postala. Treba je tedaj, da se bosta
že v mladosti dobrega privadila, kajti neubógljiv človek ni nikjer srečen.

Dragotinka. Se vé da. Nihče na svetu ni brez gospodarja, a
gospodarja mora vsak ubogati.

Milka. Dobro si povedala.

Slavoljub. Slišal sem, da so nam prepovedali dotakniti se nekega
piskra. Kje pa je ta čuden pisker?

Milko. Tukaj! (Pokaže ga.)

Slavoljub. (Zavzame se.) Ta le tukaj? Pa tega lonca se ne smemo
dotakniti? (Semtertje okoli piskra hodi in ga gleda.) Jaz sem mislil, da je
kakšen pisker poln medú ali morebiti sladkega češpljevca (pekmeza).

Milka. Takó je, kakor ti pravim. Starši so prepovedali, dotakniti
se ga.

Slavoljub. Saj je to čisto navaden pisker in kakor se meni dozdeva,
prazen. Pa zakaj se tega piskra ne smemo dotakniti, no povej, Milka?

Milka. Iz vzroka, ljubi bratec, katerega lahko vsak ubogljiv otrok
ugane.

Slavoljub. Lehko ugane — ugane! Gotovo, draga Milka, meni
je težko to stvar razumeti.

Milko. Tedaj ti hočem povédati. Vsak dober otrok mora zapovedi
svojih staršev spolnovati. Dobri naši starši so stareji in pametnejši ter vedó,
kaj je za nas dobro, kaj slabo. Starši nikoli ne bodo kaj slabega od nas
zahtevali. Brez vzroka oni ničesar ne prepovedó.

Dragotinka. Se vé. Otroci moramo biti ubogljivi. Jaz bom ubo-
gala, čeravno ne vém, zakaj; to pa gotovo vém, da je dobro, če starše
ubogam.

Slavoljub. I nò, saj jaz ne pravim, da ubogati ni dobro, ali vprašati se vendar sme, česar človek ne umeje. (Za sé:) Jaz bi pa le vendar rad vedel —

Milka. Zdaj bom videla, kako se bosta obnašala. Pojdita tedaj! Ti Dragotinka, pojdi na vert in pleti, a ti Slavoljub v drugo sobo, pa se tamkej uči, dokler jaz večerjo pripravim.

Dragotinka. Jaz grem. (Odide.)

Slavoljub. (Odhaja pa neprenehoma gleda pisker.) Prečuden pisker! Hm, hm! I zakaj se ga vendar ne smemo dotakniti? Kakošna je to neki skrivnost? (Odide.)

TRETJI PRIZOR.

Milka. Ha, ha! Slavoljub, Slavoljub! jaz dvomim o tvojej zvestobi; kako vendar želim, da bi obá spolnila obljubo in dobila stavo. Ali kako bo potem z delitvijo? Kako! Sama hočem še svoj goldinar k temu pridjati, ki sem ga od botre pri birmi dobila, da se le obá ubogljiva pokažeta. Treba je paziti. Vse bom staršem zvestó pripovedovala, kdo in kako je zapoved prelomil. (Vzame piščalko iz žepa in jo postavi na okno.) Tukaj ta piščalka bo zatožila nevbogljivca in mi bo povedala, kaj se je zgodilo, čeravno tukaj ne bom. Takó; sedaj pa le k delu, da tudi jaz zapoved svojih staršev spolnim. (Odide.)

ČETERTI PRIZOR.

Dragotinka. (Pride z druge strani, ter se ozira.) Kaj ni sestre? Gotovo je v drugej sobi! (Gre memo piskra.) Ahá, tukaj si! Stojiš kakor prepovedan sad v paradižu. Nò, nikar se bati, nisem jaz Eva — nočem vedeti, kaj skrivaš. Rajše hočem staršem ubogljiva ostati. (Odide za Milko.)

PETI PRIZOR.

Slavoljub. (Pride z druge strani tiho po perstih.) Nò? Kaj ni Milke? (Ozira se na vse strani.) Pa tudi Dragotinke ni — ahá — tukaj je! (Pregleduje pisker od vseh strani.) To je res čuden pisker! Sreča, da ne zná govoriti! (Terka s perstom po njem in poslušá.) Prazen? Čudno! — Pa zakaj da bi pogledati ne smel! (Privzdigne pisker in izpod njega zleti ptica.) Oh, naša ptica! Kako sem se prestrašil To je goljuŕja! Kdo bi si bil kaj tacega mislil. Ptico so v pisker djali, da bodo vedeli, kdo se bo piskra dotaknil. E, pa kaj zató? Saj pisker ne zná govoriti, a ptico bom vjel, pa jo zopet tje postavim, kjer je bila. (Proti ptici.) Ali slišiš, pojdi sim! Le poglej jo, kako je veséla, ko je iz ječe ušlá. (Poskusi jo vjeti in stopi na stol.) Vse zastonj! Ahá, tukaj je piščalka, katero ptica uboga. (Vzame piščalko in žvižga,

pa piščalka je bila s černo barvo namazana, tako da je Slavoljub črn okoli ust.) Poglejte nò, kako je reva ubogljiva! (Vzame ptico in jo dene pod pisker.) Res je čudno, kako uboga živalica posluša glas te piščalke — dà — dà — (vstraši se.) In jaz človek, pa nisem ubogljiv! Naka, nikoli več ne bom kaj takega storil. Ali zdaj je že prepozno; deržal se bom, kakor da se ni nič zgodilo.

ŠESTI PRIZOR.

Milka. (Pride in se smeje Slavoljubu.)

Slavoljub. Nò, kaj se smeješ?

Milka. (Se čedalje bolj smeje.)

Slavoljub. No, i kaj ti pa je? Čemu se toliko smeješ? Mar si obnorela?

Milka. Misliš? Naj drugi sodi, bomo videli, če se ne bo tudi drugi smejal. (kliče) Dragotinka! pojdi sim!

SEDMI PRIZOR.

Dragotinka. Kaj je ljuba sestrica?

Milka. Poglej Slavoljuba! kako ti se dopade?

Dragotinka. Ha, ha, ha, ha! (Se smeje.)

Slavoljub. I kaj se neki krohotate! Saj vendar nisem opica!

Milka. Tega ti nihče ne očita, ali ubogljivost ti se na obrazu bere! Ah, kakó si lep!

Slavoljub. Ubogljivost? Kaj sem bil morebiti nevbógljiv? Mar ni ptica še pod piskrom? (Privzdigne pisker.)

Milka. Je, je pod piskrom, ali kako si vedel, da je ptica pod piskrom?

Slavoljub. I kaj bi ne vedel. Saj se pač ptica ferfetati sliši.

Milka. O moj bratec! Nisi jo ne slišal ferfetati; ptica v témi pod piskrom ne ferfetá.

Slavoljub. (Zmešan.) To ni mogoče. To je čuden pisker!

Milka. Dà, dà, res je čuden pisker.

Dragotinka. Ahá, te je radovednost kaznovala?

Milka. Kako sve lepo zvedle, da si pisker vzdignil.

Dragotinka. In kako ti berki dobro stojé.

Slavoljub. Berki? Kaj še! (Vzame ogledalo in se gleda; potem jezno piščalko zgrabi.) Tedaj piščalka me je izdala?

Milka.

Dragotinka. } (Smejaje se.) Ti si pač ubogljiv deček!

Slavoljub. O jaz neumnež! Zavoljo ptice, katero vsak dan vidim, sem postal nevbógljiv in sem grešil.

Milka. To je kaznovana radovednost. Zdaj pa, kdor je zaslužil,

tega naj bo. (Izvrleče sreberni goldinar iz žepa.) Goldinar je tistega, ki je ubogljiv ostal. Dragotinka! tvoj je — na vzemi ga!

Dragotinka (vzame.) Hvala!

Slavoljub. Odkod imaš ti denarje za deliti? Mar je to darilo ubogljivosti? Ko bi bil jaz to vedel, ne bi bil piskra vzdignil.

Dragotinka. Nikar misliti, da sem jaz morebiti zavoljo tega srebernega goldinarja svoje oblubi zvesta ostala. Ubogala sem le zato, ker so zapovedali starši.

Milka. Tako je prav, draga sestra. Ne smemo le zavoljo darila biti dobri, ampak le zavoljo čednosti.

Slavoljub. Prav mi je! (Sramuje se.) Oh, kaj bodo starši rekli!

Milka. Ako zvedó, sam si kriv. Ahá tukaj so! Ravno zdaj so se pripeljali. — Pojdimo jim naproti! (Naglo z Dragotinko odide, a Slavoljub ostane v izbi in se joka.)

(Zagrinjalo pade.)

Razne stvari.

Drobtine.

(Koliko ljudi je na zemlji.) Po zadnjih štetvah znaša število vseh ljudi na zemlji 1288 milijonov. Od teh nas živi v Evropi 272 mil., v Aziji 270 mil., v Ameriki 200 mil., v Afriki 89 mil., v Avstraliji 2 milijona. Vidi se tedaj, da je Evropa, t. j. tisti del sveta, kjer mi živimo, najbolj ljudnati del zemlje.

(Poveršina naše zemlje) znaša 9,282.000 štirjaških milj, katerih pride 7,200.000 na morja in druge vode, in 2,082.000 na suho zemljo.

Kratkočasnice.

* Jožeka, ki je bil pervikrat v šoli, vprašajo mati iz šole prišedšega: „Nó Jožek! kako je bilo v šoli; ali ti kaj dopade?“ „Nič kaj posebno“ odgovori Jožek, „dvakrat smo molili, pa nobenkrat jedli.“

* Nek učitelj je dal pri názornem

poduku tri vprašanja, na katera mu je učenec tako-le odgovarjal:

Učitelj: Čimu je ura?

Učenec: Ura je za iti.

Učitelj: Ti nespametnik, ti! vsaj vendar nima nog; ura je, da nam kaže koliko je na času. — No, bom te pa kaj družega vprašal ter mislim, da mi boš bolje povedal. Povej mi: Čimu je omara?

Učenec: Omara je za obešati.

Učitelj: Zopet si mi jo zadel; podobe in obleko obešamo, nikoli pa ne omare. Ne bom te več vprašal, ako mi na tretje vprašanje bolje ne odgovoriš. — Povej mi, čimu je miza v stanici?

Učenec: Miza je za jesti?

Učitelj: To je pa vendar preveč! I kaj neki misliš, da tako neumno odgovarjaš? Ako bi bile mize za jesti, bi nam gotovo mizarjev ne manjkalo, ki bi nam je delali. — Vsedi se za danes in drugopot odgovarjaj bolj premissljeno na moja vprašanja.